

Randers vil gøre det muligt at tage på tidsrejse i naturen

Randers Regnskov, Museum Østjylland og Randers Kommune er gået sammen om at formidle lokalområdets enestående natur gennem en tidsrejse, der strækker sig over millioner af år. Nordea-fonden støtter projektet med godt 15,5 millioner kroner.

Et nyt projekt skal gøre det muligt at opleve Randers Kommunes enestående natur gennem en tidsrejse på millioner af år. Og med en støtte på godt 15,5 millioner kroner fra Nordea-fonden er vejen banet for, at projektet Tidsrejsen kan realiseres.

Det er Randers Regnskov, Museum Østjylland og Randers Kommune, der er gået sammen om at skabe den nye attraktion, hvor planen er, at man skal kunne opleve naturen fra 23 millioner år f. Kr. og helt ind i fremtiden.

”Vi har i Randers Kommune en unik sammensat natur med spor helt tilbage fra før istiden. Hvis man ved, hvor man skal kigge og gå hen, kan man få et fantastisk indblik i, hvordan naturen har udviklet sig. Og det er målet med Tidsrejsen at flere får mulighed for at opleve og fordybe sig i den natur, som er lige uden for vinduet,” siger Torben Hansen, der er borgmester i Randers Kommune.

Fælles formidling

Tidsrejsen kommer til at bestå af en række tiltag. Der bliver blandt andet tale om en ny udstilling i Randers Regnskov, mens Randers Kommune vil udlægge nye ruter, der vil åbne for natur- og kulturhistoriske oplevelser i byen og landskabet. Derudover vil der komme en række bidrag fra forskellige samarbejdspartnere.

Det hele vil blive bundet sammen af en fælles digital formidlingsplatform, der fx kobler udstillingen i Regnskoven med oplevelser i landskabet. Platformen bliver temabaseret, så man fx kan søge inspiration til oplevelser, der knytter sig til istiden.

Etableringen af Tidsrejsen ventes at gå i gang i løbet af 2019, og frem mod udgangen af 2022 vil blandt andet udstillingen i Randers Regnskov og den digitale platform blive udviklet, ligesom der undervejs kommer nye ruter i landskabet. Efter planen vil Tidsrejsen være helt færdigudviklet ved udgangen af 2022

Vi har i Randers Kommune en unik sammensat natur med spor helt tilbage fra før istiden. Hvis man ved, hvor man skal kigge og gå hen, kan man få et fantastisk indblik i, hvordan naturen har udviklet sig. Og det er målet med Tidsrejsen at flere får mulighed for at opleve og fordybe sig i den natur, som er lige uden for vinduet (- i nærheden af hvor man bor eller opholder sig til dagligt.) Rigtig mange går, løber eller cykler en tur i deres nære naturen og det giver god energi at ”bevæge sig hele livet” igennem.

”Vi i Randers er glade for, at vi gennem dette projekt, får alle endnu flere muligheder for at få unikke oplevelser i det fri. Endnu flere børn, unge og voksne i hele Randers kommune får mulighed for oplevelser i det fri - ud under åben himmel. Vores skolebørn får også mulighed for at få besøg af en rullende ude-naturskole, der formidler forskellige tidsperioder ligesom at der etableres nye skolespor”.

Vi har gjort os umage i dette projektsamarbejde og der har været mange aktører der har bidraget i samarbejdet om idéer og givet deres besyv med:

Naturcenteret, Museum Østjyllands udstilling "Livet ved Fjorden" og en fantastisk Naturpark Randers Fjord og Gudenåen, Myretuen i Nordbyen, de historiske byparker og andre fantastiske naturplatforme som f.eks. Vorup enge. Det er derfor også med stolthed i stemmen, at vi i Randers Kommune gennem de næste par år glæder os til at samle kræfterne og vise hvad vi har at byde på. "

Tale af Borgmester Torben Hansen til offentliggørelsen af projekt bevilling.

Fakta-ark om projekt: "Tidsrejsen – Attraktionen i Landskabet"

Projektperioden: Fra sommeren 2019 og til og med sommeren 2022. Udstillingen i Randers Regnskov åbnes i sommeren 2020.

Udbytte: Randers Kommune får ansat en projektkoordinator, der endnu ikke er valgt. Seniorprojektleder er Helle Marie Taastrøm, Leder af Naturcenteret.

Tidsrejse-projektet vil komme til at beskæftige sig med følgende indsats- og politikområder:

- Natur (i hele kommunen ruter, spor og formidlingsplatforme i hele Randers også i Landdistriktet. Natur og Miljøpolitikken)
- Kulturhistorie (Naturcenterets gode samarbejde med Museum Østjylland, f.eks. en tur i Kaagen – tilbage i tiden med Pramdragerne". Alle borgere skal have én unik oplevelse i projektet, formidling og historie på Historiskatlas.dk prioriteres.
- Friluftsliv (Friluftslivsstrategien og visionskommune: "Bevæg dig for livet")
- Formidling (Samlet digital platform, yderligere og ny skiltning med Tidsrejsens tidsperioder som formidlingskoncept. Rullende udenaturskole, der har mulighed for at komme ud i daginstitutionerne og på skolerne)
- Erhverv og Turisme (Tiltrækning af nye turister til Randers Regnskov og besøg i Randers. Særligt fokus på nationale og Østjyske turister og skoleklasser i Randers Regnskov fra andre kommuner)
- Viden: Fra "Borgerundersøgelse i 27 landsby klynger" ved vi, at borgerne efterspørger vandreture som den mest efterspurgt aktivitet. Derfor er et hovedspor i Tidsrejsen også at arbejde med Ruter og Spor i Landskabet, skolespor og store spor. Gennem formidlingen af disse spor estimeres det, at langt flere borgere "bevæger sig for livet" og herigennem også får en naturoplevelse. Vi ved, at afstanden til naturen - gerne under 15 min til fods - er af vigtighed, ligesom at vandre- og gåture er naturoplevelser, der ligger lige for.

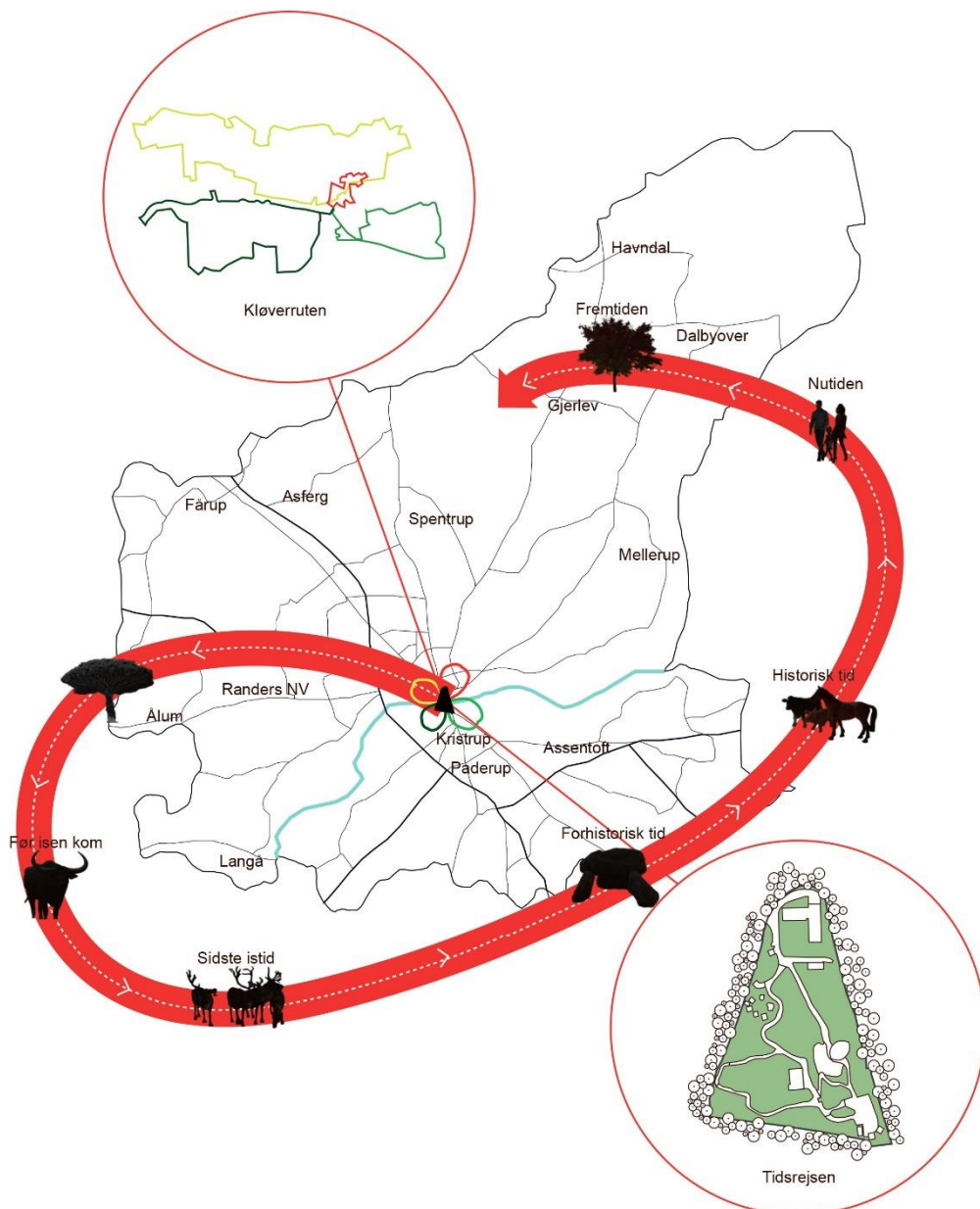
Naturformidling:

Med dette projekt vil man kunne øge indsatsen i indskolingen, folkeskolen og på ungdomsuddannelserne, og fremme såvel sund livsstil som naturdannelse, kendskab og tryghed i det nære læringsmiljø. Der er stort behov for at få naturvejledningen og den personlige formidling ud til skoler og dagtilbud. I dag kommer brugerne til naturvejlederne, men der er gode erfaringer med at køre den modsatte vej, og som sideeffekt inddrage skolernes lokale natur i naturformidlingen. Det ønskes at udvikle en "rullende ude-natur-skole",

hvor der til folkeskolen for en til tre dage tilføres ressourcer som naturfaglig viden, kompetencer, grej og udstyr. Der skal tilkobles fast(e) og erfarne medarbejdere/formidlere fra Randers Regnskov og Randers Kommune.

Projektforside med koncept illustration: Tidsreisen - Attraktion i Landskabet

Projekttoplæg af Randers Regnskov, Museu Østjylland og Randers Kommune



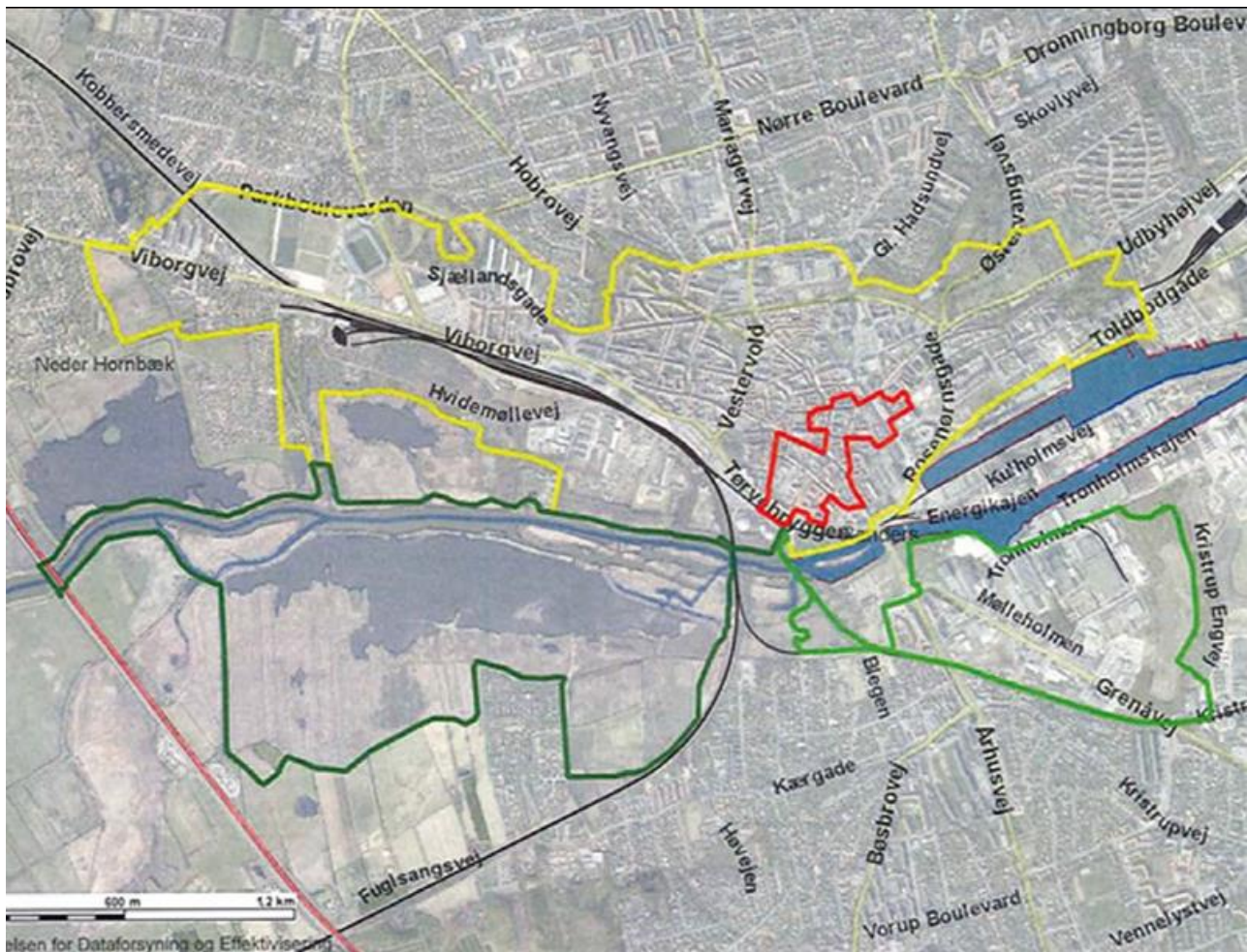
Tidsreisen skal skabe en meget bred formidlingsflade - med vidt forskellige oplevelser - omkring forholdet mellem menneske og natur gennem tiden, og inspirere et bredt segment af borgere og besøgende i

Randers til oplevelser i byen og landskabet. Projektet består af fire hovedelementer, der involverer samarbejdspartnerne i forskellig grad.

- Randers Regnskov etablerer udstillingen Tidsrejsen og bidrager til naturformidling i byen og landskabet i Randers Kommune
- Museum Østjylland bidrager med faglig kvalitetssikring af projektets kulturhistoriske elementer og formidling af kulturhistorien i byen og landskabet via deres basisudstillinger: "Livet ved Fjorden" (NPRF).
- Randers Kommune bidrager med udlægning af ruter, som bringer brugerne til de naturhistoriske og kulturhistoriske oplevelser i byen og landskabet. Samt nye udenaturskole tiltag.
- De fysiske platforme sammenbindes af en fælles digital formidlingsplatform, som bliver brugernes indgang til at vælge tematiserede oplevelser i byen og landskabet, hvor formidlingen koordineres af en fælles bynaturvejleder

Udstillingen i Randers Regnskov: Udstillingen etableres på Randers Regnskogs arealer i den 17.000 m² store DanmarksPark og de omkringliggende bræmmer af bevoksninger. Dele af den eksisterende udstilling kan integreres i Tidsrejsen, imens andre kræver etablering af nye anlæg. Udstillingen etableres med en række tidsnedslag.

Eksempel på ruter i Randers: Randers Kommune og Randers by har allerede en infrastruktur med oplevelsesruter i midtbyen og landskabet. Disse eksisterende ruter og de planlagte ruter Strømmen og Parkbæltet, danner samlet et godt grundlag for at understøtte og forbinde oplevelsesarenaerne i Tidsrejsen som en Kløverrute med udspringspunkt uden for Randers Regnskov ved Justesens Plæne. Her er der allerede et trafikknudepunkt med stjerneruten, Pramdragerstien, Lodsstien og en national cykelsti, og området er besøgt af mange, der går tur langs vandet, løber og cykler her.

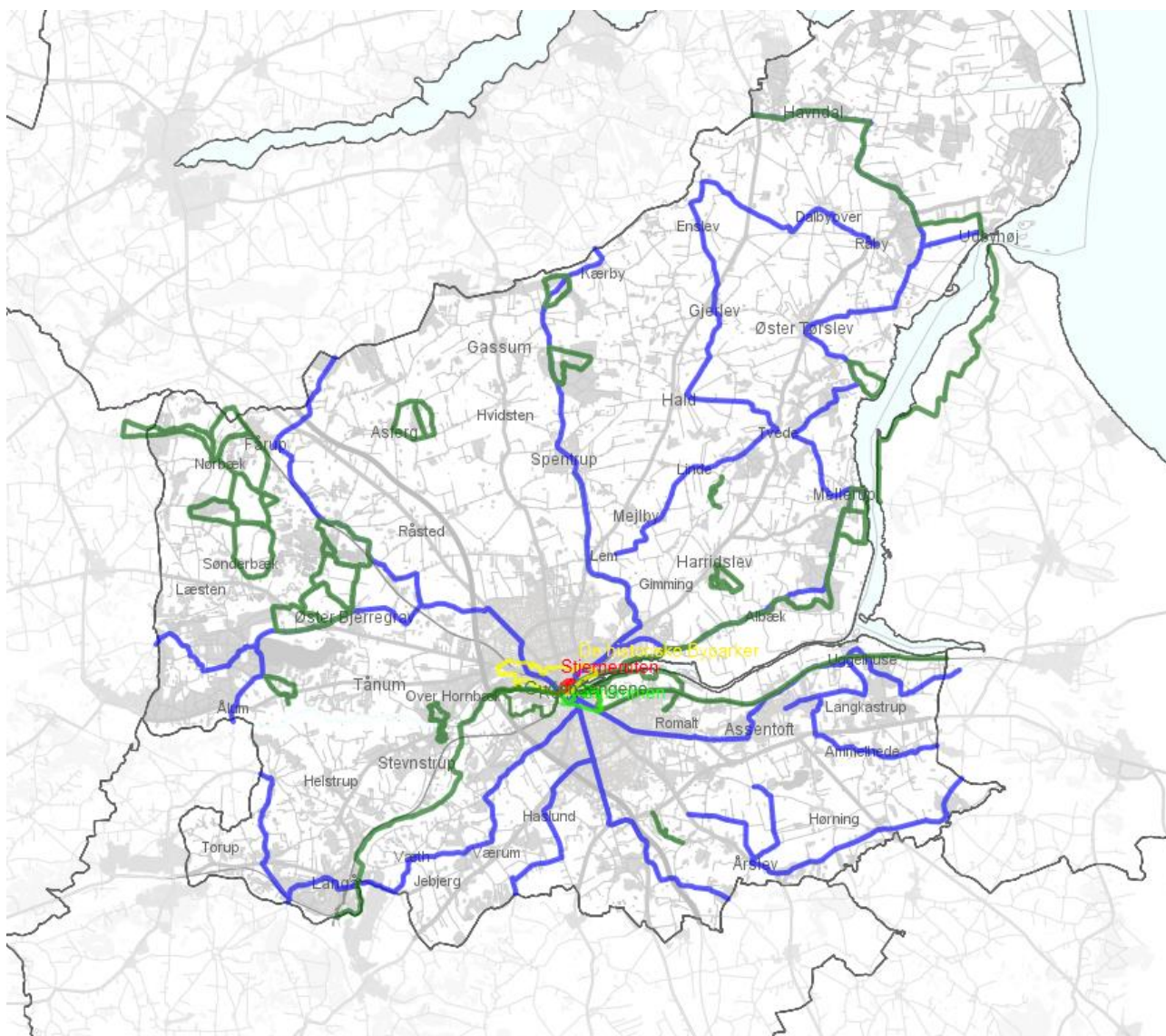


De korte bynære ruter, Stjerneruten (rød), Strømmen (lysegrøn), Pramdragerstien (mørkegrøn) og Parkbæltet (gul) kan med fordel sammentænkes til en kløversti med udgangspunkt ved Randers Regnskov. Ikonerne kan følges rundt, gerne med en forlængelse langs åen og fjorden, der kunne symboliseres med bølgede streger monteret på stolper

- Stjerneruten ~ 2,5 km: Stjerneruten udgør en vandring i Randers' gamle midtby. Ruten er markeret i fortovet med 15 store fixstjerner, der markerer kulturelle og historiske seværdigheder. Det er Randers Kommunes ønske at udvide stjerneruten, så den forbinder Randers Regnskov med byens historiske Parkbælte.
- Strømmen ~ 5 km: Denne nye rute vil forbinde de grønne områder omkring Storkeengen med byens havnefront ved den nye bypark ved Tronholmen. Oplevelserne spænder således fra vekslende naturoplevelser i Gudenåens deltaområde, opstrøms Randers Regnskov til lege- og motionsfaciliteter langs havnen på Tronholmen med kontakt til Lodsstien og Naturpark Randers Fjord.
- Pramdragerstien ~ 7,5 km: Langs Gudenåen mellem Randers og Silkeborg løber den gamle Pramdragersti, skabt af heste og pramdragere, der trak pramme med varer mellem Randers og Silkeborg, især i anden halvdel af 1800-tallet. Trækstien er meget benyttet på det kommunalt ejede stykke ud til Fladbro Skov, der er et andet af Randers Kommunes velbesøgte naturarealer.
- Parkbæltet ~ 10 km: Randers midtby omkranses af syv historiske byparker og Doktorparken. Byparkerne ses som et stort potentiale i forhold til at fortælle byens historie og understøtte foreninger og institutioner,

der arbejder med arrangementer eller læring relateret til den bynære natur- og kulturhistorie. Der arbejdes på at etablere et parkbælte i Randers, i form af en formidlet vandre- og cykelrute, der forbinder byparkerne. Også andre spor og stier vil kunne integreres i Tidsrejsens fortælling, bl.a. Lodsstien ved naturparken.

I hele Randers Kommune: Randers Fjord mellem Randers Havn og Mellerup, der allerede indgår i "Spor i landskabet". Ruten byder på en 18 km lang tur langs Randers Fjord ad den oprindelige lodssti, suppleret med nyere ruter, der hvor Lodsstien ikke har kunnet genetableres.



Tidsruterne skaber forbindelse til en række eksisterende stisystemer til såvel cykelstier (blå) som gangstier (grøn) herunder spor i landskabet.

Sammenhæng til og samarbejde med Naturpark Randers Fjord

Naturpark Randers Fjord (NPRF) er en certificeret naturpark under Friluftsrådets mærkningsordning. NPRF er nu i 'driftsfasen' og videreudvikles til dels i konteksten af andre oplevelser i og omkring Randers Kommune. NPRF har allerede med dens geografiske udstrækning og rekreative infrastruktur en gruppe af brugere, der i forvejen søger friluftsliv- og naturoplevelser. Tidsrejsen arbejder med at sikre en bredere

gruppe af brugere adgang til naturnære oplevelser og kan i den forbindelse være en løftestang, til at opnå flere forskellige brugersegmenter af naturparken og dens etablerede faciliteter.

De senere års etablering af rekreativ infrastruktur og fysiske faciliteter, har i høj grad sikret, at NPRF nu også kan være attraktiv for den mere uerfarne og usikre friluftsliv- og naturbruger. Der udestår dog en formidlingsmæssig opgave med at få det formidlet uden for NPRF's fysiske afgrænsning.

Tidsrejsen vil i høj grad kunne afhjælpe dette, hvis der parallelt med tidsrejsefortællingen arbejdes med en 'natur/friluftsliv-dannelsesrejse'. Dannelsesrejsen skal forstås som den 'rejse', som natur- og friluftslivsvante kommer på i projektet. Det skal tænkes som, at folk boende i Randers' bymidte først bliver hjulpet til at benytte byparkerne og Myretuen. Dernæst kommer fx Naturcenteret, Randers Regnskov, arealerne ved Vorup Enge og slutteligt NPRF, som det lidt mere 'ekstreme'. Der er altså tale om en udviklingstrappe for brugeren, hvor de bliver holdt lidt "i hånden" – ud i naturen.

NPRF har potentiale til at være projektets 'stillezone', hvor de andre interessenter i projektet er trædesten for dette. For NPRF's vedkommende vil Tidsrejsen altså sikre nye brugere til naturparken og være løftestang for øget benyttelse af denne. For NPRF handler det således ikke om etablering af flere fysiske faciliteter i naturparken, men formidling af naturparken uden for dennes fysiske afgrænsning.

Organisering

Ansøger: Det statsanerkendte zoologiske anlæg Fonden for Randers Regnskov ved administrerende direktør: Henrik Herold. Randers Regnskov er en almennyttig, selvejende institution og et statsanerkendt zoologisk anlæg, der siden åbningen i 1996 er besøgt af 250-300.000 gæster årligt. Randers Regnskovens primære mål er at bidrage til bevaring og formidling af biodiversitet gennem driften af anlægget.

Projektpartner: Museum Østjylland ved museumschef Jørgen Smidt-Jensen. Museum Østjylland er et statsanerkendt museum med årligt 160-180.000 besøgende, heraf omkring 45.000 i Randers.

Projektsamarbejdspartner og interessenter: Randers Kommune. Juridisk og økonomisk ansvarlige: Dennis Jensen. Chef for Erhverv- og Landdistrikt i forvaltningen for Udvikling, Miljø og Teknik. Naturcenteret med deres ca. 60.000 gæster årlige. Derudover etableres et samlet formidlingsnetværk for de relevante skoletjenester og natur- og kulturhistoriske formidlere, ligesom projektet vil involvere en række frivillige interessenter og aktører, eksempelvis Nordre fælleds venner (Nordbyen), Friluftsrådet Østjylland, Historisk samfund, Unge Naturpark guider (NPRF), De grønne bestillere, RandersGreeters (Visit Randers), Randers Amts Historiske Samfund og frivillige på de lokalhistoriske arkiver.

Om Nordea-fonden og støttede projekter og indsatser:

Omdrejningspunktet for Nordea-fondens aktiviteter, hvordan "vi" (gennem støttede projekter) får flere 0-6-årige børn til at blomstre. Fondens nye fokus i denne strategiperiode 2019-2021 er på målgruppen: børn i førskolealderen.

Nordea-fondens støtte til projekter i Randers Kommune:

- Projekt: Tidsrejsen – Attraktionen i Landskabet (støttet med 15,5 mio.). Der er et OPS/OPP der er et offentligt privat samarbejdsprojekt mellem Randers Regnskov (som hovedansøger), Museum Østjylland og Randers kommune v. Natur og Miljø og Erhverv og Landdistrikt.
- Visions kommune i "Bevæg dig for livet" (Kultur og Fritid)

- Udviklingen af Naturpark Randers Fjord (7,9 mio. til certificeringen). Desuden støttes Naturparkerne samlet i deres udvikling, gennem Friluftsrådet med 6,5 mio. (NPRF i Erhverv og Landdistrikt)
- Parkour-parken på Tronholmen (Kultur og Fritid)
- Projekter og indsats ved Randers Naturcenters leder, der er i god dialog med Nordea-fonden (Natur og Miljø). Lokale Krible-Krable projekter i Randers kommune på Naturcenteret og i NPRF, støttet gennem Naturvejlederforeningen: [Krible Krable](#) der er støttet af Nordea-fonden